

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XVI. Valdè probabile est, lege purè ecclesiasticâ, etiam directè
præcipi, & prohiberi posse actus internos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

laxat: cum ex ea confectarium fit 1.º. præcepto merè ecclesiastico, de Missâ diebus festis audienda, satisfieri, eam audiendo cum reverentia quidem externa, sed interno animo irridendi divina mysteria. 2.º. præcepto merè ecclesiastico, de horis recitandis, satisfieri, eas recitando cum voluntaria distractione, vel etiam recitando ex sola curiositate (sicut leguntur gazetæ) sine ulla interna devotione, determinante externam illam recitationem ad speciem orationis, potius quàm curiositatis, &c. 3.º. præcepto annuæ confessionis & communionis, quæ ecclesiastico præcisè, satisfieri per confessionem voluntariè nullam, vel communionem sacrilegam, ob voluntarium defectum purè internum. Quas sequelas certum est admitti non posse; cum Alexander VII. damnaverit hanc propositionem: *Qui facit confessionem voluntariè nullam, satisfacit præcepto Ecclesiæ.* Innocentius quoque XI. proscripserit hanc: *Præcepto communionis annuæ satisficit per sacrilegam corporis Domini manducationem.*

137 Nec propositiones istæ dici possunt solum damnatæ, intelligendo eas de ecclesiastico præcepto confessionis & communionis, quæ interpretativo, vel determinativo divinæ legis, ad eoque quæ divino, non quæ ecclesiastico præcisè. Quod enim præceptis illis, quæ divinis, satisfiat sacrilegâ communionem, vel confessionem, nullus unquam Catholicus dixit. At Alexander & Innocentius in Decretis suis testantur, damnatas illas propositiones ab aliquibus Doctoribus, vel Professoribus Catholicis traditas, & idè damnatas fuisse. Causa namque damnationis 45. propositionum ab Alexandro VII. est quia audivit, non sine magno animi sui mœrore, complures opiniones, Christianæ disciplinæ relaxativas, & animarum perniciem inferentes, partim antiquatas iterum suscitari, partim noviter prodire. Nec Innocentius XI. damnavit, nisi propositiones, partim ex diversis vel libris, vel thesibus, seu scriptis excerptas, & partim noviter adinventas, prout uterque loquitur in narrativa Decreti sui.

Denique de veritate assertionis nostræ non est relictus ambigendi locus, postquam S. D. N. Clemens XI. Constitutione suâ, quæ incipit, *Vineam Domini*, definivit, Constitutioni Alexandri VII. Prædecessoris sui circa factum Jansenii debitam esse internam submissionem.

CAPUT XVI.

Valdè probabile est, lege purè ecclesiasticâ, etiam directè præcipi, & prohiberi posse actus internos.

138 **L**Ege purè ecclesiasticâ (id est versante in materia, quæ non sit juris naturalis, nec divini) actus internos præcipi posse, negat

(cum nonnullis Antiquis) turba Recentiorum. Sed affirmat veneranda canities Majorum. Ita nominatim Glossa in cap. *cogitationes* dist. 1. de poenit. Major in 4. distinct. 12. q. 7. Albertus Pighius l. 6. de Hierarch. Eccles. c. 16. Adrianus in 4. q. 4. de confess. §. *alii probant*, & quodlib. 8. q. 8. Joannes Briardus quodlib. 2. Jacobus Latom. de confess. secret. Joannes Lensæus de libert. l. 12. c. 11. Molanus tr. 5. de Repub. c. 81. Jacobus Bajus l. 2. Instit. c. 8. Julius Clarus l. 5. §. ult. q. 91. Medina Cod. de orat. q. 15. Rosella verbo *absolutio*, Corduba l. 4. q. 13. sub finem. Quos è Recentioribus sequuntur Sylvius 2. 2. q. 104. a. 4. Boudartius de legib. tract. 4. §. 35. Merenda tract. de cambio c. 45. & alii, quorum opinionem idè præferendam censeo, quia rationes & auctoritates in favorem ipsius subjiciendæ, longè præponderare videntur rationibus & auctoritatibus in contrarium.

Probatur itaque assertio nostra 1.º. auctoritate Scripturæ, secundum quam Christus (qui talem Ecclesiæ potestatem haud dubiè concedere potuit) de facto contulit, dum Petro & successoribus amplissimè & illimitatè Joan. 21. dixit: *Pasce oves meas.* Et Matth. 16. *Quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in celis.* Neque enim nobis licet amplissima & illimitata hæc Christi verba ad solos actus externos coarctare, ratione purè humanâ, sine illo in sacris Litteris, Canonibus, & Patribus fundamentum.

2.º. Ex communi sensu & auctoritate Ecclesiæ, quæ suam in actus merè internos potestatem sæpius agnovit & exercuit, ut dum Nicolaus IV. in Regula tertii Ordinis S. Francisci, confirmata à Leone X. injungit quotidie Fratribus examen conscientie, quod est actus purè internus. Deinde dum in Jubilæo universalis dispensat & commutat vota merè interna, etiam de rebus merè internis, v. g. de faciendâ quotidie oratione mentali. Quamvis enim ista Ecclesiæ potestas in vota, non sit ad ligandum, sed ad solvendum, ab una ad alteram rectè arguitur. Si enim solvendi potestas Ecclesiæ concessa his verbis, *quodcumque solveris super terram, &c.* directè extenditur ad solvendum actus merè internos; similiter ergo ligandi potestas, eidem concessa his verbis, *quodcumque ligaveris super terram, &c.* directè extenditur ad ligandum actus merè internos. Tam enim generalis est tenor concessæ potestatis ligandi, quàm solvendi, tamque ligandi quàm solvendi potestatem sibi ad actus internos collatam Ecclesiæ censet. Eandem item potestatem agnoscit, dum sacris Ordinibus iniciandos obligat ad emittendum votum castitatis. Ad quod licet Arriaga putet solum obligare per modum conventionis & pacti; contrarium est verius: quia ad illud obligat etiam nolentes; pactum verò non stat, nisi utraque pars sit volens.

141 3°. Probatur autoritate Eulogii Presbyteri, sanctitate conspicui, quem aliorum intima penetrasse, & subinde castigasse, auctor est Sozomenus histor. tripart. l. 8. c. 11.

4°. Ex propositionibus sequentibus ab Innocentio XI. in Michaelæ Molinos damnatis: *Præpositis obediendum est in exterioribus, & latitudo voti obedientia Religiosorum tantummodo ad exteriora pertingit. Res digna est nova quadam doctrina in Ecclesia Dei, quod anima, quoad internam, gubernari debeat ab Episcopo... quia Ecclesia non iudicat de occultis.*

142 5°. Probatur triplici ratione. Prima est, quia Ecclesia potest, iustis de causis, voluntatem, & consensum hominis inhabilitare ad vota validè emittenda, illa etiam quæ solo animo, deque materia purè interna fierent, uti probat Suarez l. 3. de voto c. 3. igitur & potest alicui prohibere, ne talia vota emittat.

143 Secunda ratio: Ecclesiæ; etiam ut Legislatoris in propria materia, sive ut Restrictoris disciplinæ ecclesiasticæ, finis directus & immediatus, non est sola politia externa, vel disciplina, sed & maximè animarum salus, uti ostendimus cap. 8. igitur Ecclesiæ directè & per se non solum præcipere potest actus externos; in ordine ad externam illam disciplinam, sed & internos; ad animarum salutem. Quatenus enim directè & immediatè ad salutem ordinata, potestatem habet directè & immediatè præscribendi media, & statuendi præcepta, iti fini proportionata: igitur potestatem habet directè & immediatè præscribendi præcipiendique actus internos & spirituales, sine quibus externi ad finem illum internum & spirituales proportionati non sunt. Sensit vim huius rationis Suarez loco citato, ideòque ingenue confessus est, quòd fit in Ecclesia quasi duplex potestas; altera gubernativa fori externi; altera immediatè ordinata ad forum animæ, quam ait se extendere ad actus merè internos. Similiter Layman tr. 4. c. 7. de voto, sic negat Ecclesiæ iurisdictionem in actus internos contentiosam, id est ordinatam ad vindictam & punctionem, ut eidem in eos concedat iurisdictionem proximè tendentem ad animæ salutem.

144 Et confirmatur, quia Ecclesiæ potestas & iurisdictione, quatenus directè & proximè ad salutem tendit, directè & proximè est spiritualis: ergo directè & proximè versatur circa res & actus spirituales.

145 Tertia ratio: Prælati Regularis directè obligare potest subditos ad actus merè internos, v. g. ad intentionem Missæ, orationem mentalem, &c. (uti constat ex Regula, & Constitutionibus nostris, à Sede Apostolica approbatis, in quibus ista expressè præcipiuntur) igitur & Ecclesiæ id potest. Cum Papa v. g. non minorem, sed majorem ha-

beat potestatem in actus internos subditorum, quàm Prælati Regularis.

Quòd enim obligatio Regularium fundatur in voluntate, quæ vovens Prælati se voluntariè subiecit secundum Regulam (adèque etiam in ordine ad actus internos) sive in voto, quod, quia principaliter fit Deo, ad actus etiam merè internos se extendit. Nihil facit ad tribuendam Prælati Regulari majorem in actus internos potestatem, quàm Papæ, 1°. quia si ratio ista probat pro Prælati Regularium, probat etiam pro Papa, utpote cui homines voluntariè se subiciunt per Baptismum, uti per Religiosam Professionem subiciunt se Prælati Regulari. Sicut enim Religiosi voluntariè fiunt Religiosi; membraque Religionis; sic Christiani voluntariè fiunt Christiani, Ecclesiæque membra. Sicut etiam Religiosi, Religionem profitendo; promittunt obedientiam Superioribus Religionis; sic Christiani, Christianismum profitendo, Baptismumque suscipiendo, promittunt obedientiam Superioribus Ecclesiæ, tamquam Vicariis Christi, à quibus Apostolicum istud usurpari potest: *Pro Christo legatione fungimur, tamquam Deo exhortante per nos.* Quibus etiam à Christo data est amplissima potestas animas ligandi, & pascendi ad vitam æternam. Professionem quippe baptismalem, votum, promissionem, & pactum esse, Patres omnibus sæculis tradiderunt apud Illustriss. D. Episcopum Castoriensem in tract. cui titulus, *Amor penitens* l. 2. c. 6. edit. 2.

2°. Majorem Prælati Regularibus, quàm Papæ in actus internos potestatem concedere, non est consonum sacris testimoniis n. 137 relatis, contrariumque probatur ex eo quòd Papa sit Generalissimus omnium Religionum, sicut & omnium fidelium.

3°. Potestas Prælatorum Regularium in suos est potestas ecclesiastica. Non suprema. Ergo subalterna, seu dependens, proveniensque ab Ecclesia. Quæ profectò non dat, nisi quod habet.

4°. Si privati homines, suâ voluntate ac voto, Prælati suis dare possint directam potestatem in actus suos internos: multo magis Christus Ecclesiæ Prælati, & maximè Papæ eam dare potuit; utpote magis habens internos actus nostros in potestate sua, quàm nos ipsi. Christum autem de facto eis contulisse hanc potestatem, constat partim ex allatis sacris testimoniis; partim ex eo quòd Ecclesiæ dederit spirituales in Christianos potestatem. Ad quod significandum, dedit ipsi Spiritum sanctum, ad regimen populorum, dedit potestatem aperiendi, claudendique cælum, incorporandi corpori Christi, & ab eo separandi; nutriendi fideles pretioso corpore & sanguine suo, &c. Hæc enim liquidò manifestant à Christo datam Ecclesiæ potestatem, cui non solum corpus, & ea quæ per corpus geruntur, forent directè

subjecta; verum etiam animarum, & quae per animas geruntur.

CAPUT XVII.

Solvuntur objectiones.

151 **O**bjicies 1°. Angelicam doctrinam 1. 2. q. 91. a. 4. *De his potest homo legem ferre, de quibus potest judicare. Judicium autem hominis esse non potest de interioribus moribus, qui latent; sed solum de exterioribus actibus, qui patent.*

Respondeo manifestum esse ex contextu, tituloque istius articuli, S. Doctorem nihil aliud intendere, nisi quod ad sufficienter ordinandos, cohibendosque actus interiores, praeter humanam legem, necessaria sit divina; sive quod humana lex, absque adminiculo legis divinae, non sit sufficiens ad efficaciter coercendos internos transgressores. Ad quod manifestandum, immediate post verba objecta, subjungit: *Ideo lex humana non potuit cohibere, & ordinare sufficienter interiores actus, sed necessarium fuit, quod ad hoc perveniret lex divina.* Quia scilicet actus pure interiores humanam legem solum prohiberi vel praecipere possunt sub culpa & centura coram Deo incurrenda; quam si quis interior non curaverit, nec fateri voluerit, humanam potestate, humanoque judicio convinci nequit, nec puniri, sed, quoad hoc, dimitti debet iudicio Dei, divinaeque legis. Ex quo non magis consequens est, Ecclesiam ad actus internos obligare non posse, quam ipsam obligare non posse sub reatu peccati mortalis, aeternaeque damnationis, ex eo quod eam per se infligere non possit, sed dumtaxat per adiutorium Dei, cujus vices gerit. Et sicut non definit habere potestatem in actus per accidens occultos, v. g. occultam carnium vitiarum manducationem, ex eo quod per accidens eam sine Dei adiutorio sufficienter cohibere, sive in iudicio contentioso convincere, punireque non possit; sic non definit habere potestatem in actus internos, &c.

152 **O**bjicies 2°. Idem S. Doctor 2. 2. q. 104. a. 5. probat dictum istud Seneca l. 3. de beneficiis. *Errat, si quis existimat servitutem in totum hominem descendere: pars enim melior exempta est. Corpora obnoxia sunt & adscripta dominis; mens quidem est sui juris.* Ideoque S. Doctor concludit sic: *Et ideo in iis qua pertinent ad internam motum voluntatis, homo non tenetur homini obedire, sed solum Deo. Tenetur autem homo homini obedire in iis qua exteriorius per corpus sunt agenda.*

Respondeo haec non procedere generaliter, & indistincte, etiam de mente S. Doctoris, tum quia ibidem ad 3. ait, quod *Religiosi obedientiam proficiuntur, quantum ad regularem conversationem, secundum quam suis Praelatis subduntur.* Regularis autem conversa-

tio, seu vita plurimum Regularium, ex praescripto Regulae ipsorum, est conversatio interna cum Deo, seu vita contemplativa, ut constat ex Regula nostra. Unde & ipse S. Doctor ibidem q. 188. expressè agit de Religionibus, quae vacant vitae contemplativae. In quibus cum contemplatio, seu interior cum Deo conversatio spectet ad regularem conversationem, non est dubium, in eiusmodi Religionibus, à Praelatis (ex mente sancti Doctoris) praecipere posse aliquid spectans ad puram contemplationem. Non solum quia (loco antè citato) expressè dicit, quod *Religiosi, quantum ad regularem conversationem, suis Praelatis subduntur;* verum etiam quia q. 186. a. 5. ad 4. dicit, quod *voluntatem obedientiam ipsorum se extendit ad dispositionem totius humanae vitae:* quae, cum vel activa sit, vel contemplativa, suntque Religiones specialiter institutae ad vacandum vitae contemplativae: igitur votum obedientiae (in illis) extenditur ad interiores actus contemplationis. Tum quia probabile non est, à tanto Doctore negatam Ecclesiae potestatem animas ligandi, & solvendi, saltem in foro non contentioso. Certum proinde est, ex mente ipsius, servitutem, seu subjectionem ad Ecclesiam, in totum hominem hoc sensu descendere, nec proinde animas sui juris esse. Proinde dicta illa Seneca, & S. Thomas, procedunt de potestate coactiva in foro publico & contentioso, non de pure praecipitiva, vel coercitiva in foro pure interno. In quo Ecclesia non agit praesens in virtute sua pure humana, sed in virtute superhumana sibi à Christo concessa, de qua nec Seneca agit, nec S. Thomas: de ea namque non procedunt potestas patria & dominativa, in quibus S. Doctor exemplificat ibidem in corpore, & ad 2.

Objicies 3°. De iis Ecclesia non potest ferre legem, de quibus non potest judicare (cum potestas legislativa conjunctam habere debeat judicativam, seu coercitivam: alias inutilis esset, vel saltem inefficax) sed non potest judicare de actibus mere internis. Quia *Ecclesia non judicat de occultis*, cap. *Sicut de Simonia. Eaque datum est de manifestis tantummodo judicare*, cap. *tua nos eod.* Et ratio est, quia *secretorum solus Deus Cognitor est, & Judex*, cap. *erubescant dist. 32. Homines quippe vident ea quae parent; Deus autem intuetur cor.* 1. Reg. 16.

Respondeo 1°, sicut Deus Ecclesiae dedit potestatem ferendi legem obligatoriam in conscientia, tamen de conscientia nullus hominum judicare queat; sic dedit ei potestatem ferendi legem de actibus internis, tamen de iis nullus hominum judicare possit iudicio coactionis: sufficit enim quod de iis judicare possit iudicio discretionis, quo iudicat an talis, vel talis actus bonus sit, vel malus, an expediat eum praecipere, vel prohiberi, &c.

2°. Sicut Ecclesiae potestas in actus ex- 154